

Проект LIFE16 CCA/HU/000115 LIFE-MICASS
(обобщаващ материал за петте образцови проекта)

Пюшпъксилад: "Да забавим оттичането, за да няма пороища"

В село Пюшпъксилад, което се намира в планината Черхат и където река Силади често причинява пороища, акцентът е поставен не върху по-бързото отвеждане на водата, а върху забавеното оттичане и запазването ѝ. С прилагане на международен опит, на речния басейн над селото са изградени седем броя пропускливи бентове по периодичните дерета, които запазват реката. Бентовете са изградени от тропите на расли на същото място дървета, като целта им е при проливен дъжд да задържат внезапно събралата се вода и отмитата от нивите почва, и съвсем бавно да ги пропускат по-нататък. Освен това са обновени четири броя наносни бариери от естествен камък. Ако на достатъчен брой места се поставят такива прегради, те изравняват пика на прилива и предотвратяват наводняването. Освен това в една алувиална гора край реката е създаден допълнителен резервоар, в който се събират водите от проливните дъждове и който през сухите летни месеци функционира като влажна зона.

Батя: "Иновация в оползотворяването на дъждовната вода"

В Батя внезапно риващите дъждове често са наводнявали улици и мазета. Общината взема решение да съхранява дъждовната вода, вместо да я отвежда, понеже валежите в Батя са не повече от 550 мм годишно - доста по-малко от необходимото. В рамките на проекта MICASS, събраната дъждовна вода се отвежда до една стара кариера за вадене на глина (глинена яма, изкопна яма) на края на селото и така се създава влажна зона с почти 1 хектар площ. Зараждащото се по този начин езеро опазва ценното водно богатство на Батя през по-сухите периоди, като чрез всмукване възстановява почвените води, а чрез изпаряване подобрява микроклимата, подхранва растителността и смекчава въздействието на климатичните промени. Едната страна на брега е лесно достъпна и подходяща за отдих, а другата е недокосната и осигурява убежище на живи организми, сред които защитени влечуги и гнездящи в тръстиката птици. По брега местните жители с общ труд са засадили туземни дървесни видове: черна топола, черна върба, унгарски ясен, черна елша.

Ракоциуфалу: "Оползотворявайте безотточните води"

В Ракоциуфалу, което се намира в средното поречие на Тиса, също се проявяват все по-сериозно характерните за цялата Долноунгарска низина проблеми със стопанисването на водата. Броят на часовете слънчево греене е висок, поради което потенциалното изпаряване доста надвишава годишните валежи – това е най-засушливата част на страната. Същевременно всяка пролет земеделските производители търпят големи щети от задържащата се по нивите им безотточна вода, образувана вследствие на снеготопене или дъждове. Резервоарът за безооточна вода, в чийто строеж инвестира общината, предлага решение на този двоен проблем, като през пролетта захваща разлива – по-рано отвеждан в река Тиса и по този начин не оползотворяван, - и от канала го насочва към една по-ниско разположена влажна зона. На канала е изграден регулируем шлюз, благодарение на който сушата се добира със закъснение до по-отдалечените от него ниви. Ако пък, поради климатичните промени, няма сняг и няма разлив напролет – както стана и тази година, - в малкото езерце може да се вкара и част от водата, редовно изпускана от едно рибарско езеро наблизо, или да се добави вода от Тиса, ако нивото на реката е достатъчно високо.

Ружа: "И отпадъчните води са ценни"

В село Ружа, което се намира в Хомокхатшаг – пясъчливата област между реките Дунав и Тиса, - водата вече е рядко срещано благо, във все по-сухия ландшафт дори каналите за отвеждане на отточни води от много години са празни. Проблемите на това населено място са липсата на естествени повърхностни водни запаси и оттеглянето на подпочвените води в по-дълбоки пластове, а все по-горещият и сух климат ги изостря. В такава ситуация всяка капка вода е от значение: онези средно 150 м³ на ден, идващи от пречиствателната станция за използвани води, както и онези 10-20 м³ на ден

технологични води, идващи от пречиствателната станция за питейни води, са ценни ресурси. В проекта LIFE е намерено решение как да се задържат и едните, и другите. Т. нар. „сиви води“ вече не се оттичат в канализацията, а се събират в две отделни езерца, после се отвеждат до друг басейн и оттам се просмукват в почвата. Наред с това на един малък канал, отвеждащ безотточни води, са изградени обикновени дървени бентове, така че ако все пак има повече валежи, водата да не се оттече, а да се разлее върху крайбрежното пасище.

Тисатарян: "Управление на ландшафта в крайбрежната ивица"

Село Тисатарян спада към Боршодския заливен район и съдбата му е тясно свързана с Тиса. След регулацията на реката в този край се възцарява пресушаване на влажните зони, разширяване на площта на обработваемите земи в крайбрежната ивица, засилване на въздействието на сушата, а след като животновъдството намалява, по речното корито плъзват инвазивни растителни видове (например храстовидна аморфа). Преди няколко години в Тисатарян е разработен – в сътрудничество с WWF Унгария – устойчив модел за управление на заливния район, който решава проблема с разпространението на храстовидната аморфа. Част от територията, очистена от инвазивното растение, сега е пасище за сиви говеда и водни биволи. Вследствие на климатичните промени обаче през дългите сушави години дори езерцата, образувани от бивши изкопни ями и служещи за местообиталища на водните биволи, са почти пресъхнали. За да се увеличат разполагаемите водни запаси, тези ями сега са разширени с нов басейн, а по бреговете са оформени естествени склонове. В рамките на проекта е построен и пристан, на който посетителите могат да наблюдават биволите отблизо. Предстои скорошно откриване на природна пътека „Водни биволи“ за свободно посещение, залагаща върху екологичния туризъм.

